

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/27/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

243/2015. (VI. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2015. január 16-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. június 25-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2015. január 16-án terjesztett elő panaszt, amelyben előadta, hogy:

2015. január 8. napján a (...) kerületi Rendőrkapitányság munkatársa eljárást kezdeményezett vele szemben rokkantkártya miatt.

2015. január 8-án 10 óra körül a panaszos megállt a Budapesti Sz. utcában, mivel megbeszéltem volt kolleganőjével, hogy találkoznak, és intézik aznapi ügyeiket. Az alatt az idő alatt, ameddig a panaszos várakozott rá, a gépkocsiban készítette elő aznapi teendőihez szükséges iratokat. Ekkor készítette elő a kártyát is, amelyet postázni kívánt a tulajdonosának, E. I.-nak, de az előre megcímezett borítékot nem találva visszatette azt a kesztyűtartóba. Ezt követően odalépett a rendőr és kérte vegye elő és mutassa meg a rokkant kártyát. A kártya felhasználása nem történt meg, az autót a panaszos nem hagyta el.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

E. I. családi barát, őt és fiát 2014 decemberében, V.-ről szállította a panaszos B.-re. A kártya a szállításkor nála maradt, a tulajdonos jelezte mivel aktuálisan nincs rá szüksége, majd később postázza.

A gépkocsit otthagyva a panaszoszt beszállították a Rendőrkapitányságra, ahol az adatai felvételét követően jelezték, hogy nincsen nyomozó, aki kihallgassa. Bekísérték egy belső helyiségbe, ahol kérték, hogy vetközzön le, még a melltartóját is levetették vele, szűrő, vágó eszközt keresve, majd minden személyes tárgyát darabra pontosan leltárba vettek, majd fogdába zárták.

A fogdából 14 óra 30 perckor engedték ki. Ezt követően került sor a kihallgatásra, ahol nem kívánt a panaszos vallomást tenni, majd rabosították. A rendőrkapitányságot 16 óra után hagyhatta el. Többször jelezte a panaszos, nem érti, miért kell fogdába zárni, és 4 órán keresztül személyi szabadságát korlátozni. A válasz továbbra is az volt, hogy nincs nyomozó és hogy az „orvosnál is várni kell 4 órát”. A fogdába zárás előtt a panaszos jogairól tájékoztatást nem kapott, az eljárást nem értette. Agresszív magatartás ottléte alatt a rendőrök részéről nem történt, de jogtalan eljárás igen. Nem érti a panaszos, miért nem lehetett a portán túl lévő rácsok mögött várakoznia.

A panaszos hozzátette, hogy mivel testvére mozgássérült gyakran szállít sérült embereket, a Sz. utcában kivételesen állt meg, ugyanis a munkahelye pár utcával odébb bérel egy parkolóhelyet.

A rendőrségen a fenti okok miatt a panaszos nem tett vallomást, és rögtön jelezte, hogy az eljárás ellen panasszal él az ügyészségen, ugyanis a rendőrségi feljelentésben helytelenül az állt, hogy a kártya a rendőr megjelenésekor kint volt a műszerfalon.

Az pedig, hogy a gépkocsi műszerfalára milyen iratokat, pipereszereket stb. pakol ki - egészen addig, ameddig a gépkocsit el nem hagyja - a panaszos véleménye szerint nem képezheti rabosítási eljárás alapját.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) Gy. P. r. alezredes a sérelmezett intézkedésről készült összefoglaló jelentése szerint:

2015. január 8-án a térfigyelő szolgálatot ellátó K. R. r. zls. járőrözése során a Budapest Sz. utcában haladva egy gépkocsira lett figyelmes, ami a fizető övezetben és időszakban, ami úgy parkolt, hogy a szélvédője mögött, a kormány előtti részen, jól látható helyen ki volt helyezve egy parkolási igazolvány mozgásában korlátozott személy részére. Továbbá érvényes parkoló jegy nem volt kihelyezve. Miután a panaszos otthagyta a gépjárművet, intézkedés alá vonta a panaszos, tekintettel arra, hogy felmerült a gyanúja annak, hogy nem jogszerűen használja a panaszos a fenti parkolási igazolványt.

A helyszínen a rendőri intézkedés és az igazoltatás a fenti parkolási igazolvány jogszerű használatának megállapítására irányult. Az intézkedés során az intézkedő rendőr közölte nevezett személlyel az intézkedés célját, továbbá, hogy az általa elkövetett cselekmény miatt elfogja és előállítja a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra a további szükséges eljárási cselekmények lefolytatására.

A panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatosan a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta, ezt a tényt támasztja alá a nyilatkozat „az előállított/elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és írásos tájékoztató átvételéről⁵⁵, melyet a panaszos aláírásával hitelesített.

A panaszos előállítása 2015. január 8-án 10.20 órától 14.30 óráig tartott. Az előállítás során 11.10 órakor került sor nevezett személy előállító helyiségben történő elhelyezésére. Az előállító helyiségből a fenti napon 14.30 órakor távozott. Az előállítása során gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyv felvételére került sor 2015. január 8-án 14.33 órától 14.45 óráig. Ezt követően került sor a bűnügyi nyilvántartás rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 6. szakasza alapján fényképfelvételre és ujj és tenyérlenymat vételére. A panaszos elfogására és előállítására azért került sor, mert szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték. A rendőr a rendőri intézkedés helyszínén közölte a panaszossal, hogy az általa elkövetett bűncselekmény miatt elfogja és előállítja a BRFK (...). Kerületi rendőrkapitányságra. Tájékoztatta a jogorvoslati lehetőségeiről is. A fentieket támasztja alá a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentés.

A panaszossal szemben ruházat átvizsgálásra került sor, melyet vele azonos nemű személy hajtott végre, név szerint G-C. E. r. ftzls. Ruházat átvizsgálására azért került sor, mert a panaszossal szemben személyes szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítására került sor, továbbá előállító helyiségbe került elhelyezésre. A ruházat átvizsgálás célja a támadásra és önkárosításra alkalmas eszközök, valamint az előállító helyiségben magánál nem tartható tárgyak, eszközök kiszűrése, feltalálása.

Hatóságuk nem rendelkezik olyan információval, mely szerint a panaszos több alkalommal jelezte volna, hogy nem érti miért kell fogdába zárni, továbbá arról sem, hogy bárki részéről is elhangzott volna olyan kijelentés, hogy nincs nyomozó vagy orvosra kell várni 4 órát.

A kivizsgálás során megállapítást nyert, hogy a panaszossal szemben a 01080/206/2015.bü. számon büntetőeljárás indult a Btk. 342. § (1) bekezdés b, pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat hamisítás büntette miatt. A fentiekkel kapcsolatosan megjegyzendő, hogy a „az előállított/elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és írásos tájékoztató átvételéről” szóló nyilatkozaton a panaszos aláírásával hitelesítette, hogy az előállításával kapcsolatosan panaszja nincs. Ezt a tényt megerősítette az igazolás átvételekor is.

2) Az elfogás végrehajtásáról, K. R. r. zls. által 2015. január 8-án készített jelentés szerint:

K. R. r. zls térfigyelő szolgálatot látott el a Budapest területén 08 órától 20 óráig. A Sz. utcán haladt a M. utca felől, a B. S. utca irányába. 10 óra 20 perckor egy gépkocsira lett figyelmes, ami fizető övezetben és időszakban nem mozgás korlátozottak részére kialakított késsel

felfestett helyen parkolt. A gépkocsi szélvédője mögött, a kormány előtti részen, jól látható helyen ki volt helyezve egy Parkolási igazolvány. Érvényes parkolójegy nem volt kirakva. A panaszos a jobb első ülésről pakolta ki a táskáit és bezárta az ajtót, a gépkocsit elhagyta.

Ekkor intézkedés alá vonta és igazolásra szólította fel. A panaszos magát hitelt érdemlően igazolta, majd kérésre átadta az említett parkolási igazolványt. A gépkocsi barátnője tulajdona. A mozgásában korlátozott személy részére kiadott parkolási igazolvány E. I. J. nevére volt kiállítva. Feltett kérdésre nevezett zavartan azt válaszolta, hogy E. úr a rokona, és az igazolványt csak pár napja használja parkolásra. További információval nem szolgált, annyit azért elmondott, hogy E. urat nem szállította.

A fentiekre tekintettel K. R. r. zls közölte a panaszossal, hogy közokirat hamisítás bűncselekménye miatt történt elfogása után elő fogja állítani a (...) kerületi Rk.-ra, ahol az előállítóban szolgálatot teljesítő P. A. r. tzls. rendkívüli őrnök sérülés és panasz mentesen átadta a panaszost. A panaszos jelenlétében nyilatkozott az intézkedéssel szemben panasszal nem élt. A tett intézkedést K. R. r. zls jelentette D. N. r. fhdgy. K.Csoportvezetőnek.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VL24.) BM-IM együttes rendelet 4. §. (4) bekezdése alapján 2015. január 8-án 16:25 perckor megtörtént. Az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került. Az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII.13) BM. rendelet 2.§.(8), (9) 19/1996. (VIII.23) ORFK utasítás 36/A alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta. A panaszos ellen az általa elkövetett cselekmény miatt K. R. r. zls büntető feljelentést tett.

3) Az előállításról készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás megvizsgálta rendőri intézkedést, amiben megállapításra került, hogy az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) Az előállításról készült nyilatkozat szerint a panaszosnak folyamatos kezelést, orvosi felügyeletet igénylő betegsége, fertőző betegsége nincs, sérülése az előállítás során nem keletkezett, panasza az előállítással kapcsolatban nincs, egészségügyi okokból adódó különleges étkezési vagy egyéb igénye nincs, vallásgyakorláshoz kapcsolódó különleges igénye nincs, valamint a jogairól-kötelezettségeiről és jogorvoslati lehetőségeiről történő tájékoztatást megkapta valamint a tájékoztatókat átvette.

5) A panaszos előállításáról szóló igazolás szerint az előállítás időtartama alatt sérülése, panasza nem keletkezett. Az előállítás 2015. január 8-én 14 óra 33 perctől 14 óra 45 percig tartott.

6) A panaszos gyanúsított kihallgatásáról készült jegyzőkönyv részletes ismertetésétől a testület jelen állásfoglalás III. rész 1) pontjában foglaltak okán eltekint. A panaszjelzés szempontjából jelentős tény, hogy a kihallgatás 2014. január 8-án 14 óra 33 perc és 14 óra 45 perc között történt.

7) A panaszos előállítása során a letéti tárgyról felvett jegyzőkönyv részletes ismertetésétől a Testület eltekint, mivel nincs jelentősége a panasz eljárás szempontjából.

III.

1) A Testület a panasz eljárásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában, a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezések alapján kijelenthető, hogy a Testület csak azon rendőri magatartások felülvizsgálatát végezheti el, amelyeket az Rtv. a IV.–VI. fejezeteiben szabályoz, nem veheti át azonban a nyomozóhatóság szerepét, így nem rendelkezik felhatalmazással annak megállapítására, hogy a panaszos a rendőri intézkedést megelőzően követett-e el bűncselekményt. Mindebből kifolyólag a fenti hatásköri rendelkezés alapján a Testület a rendőrség nyomozóhatóságként történő fellépését nem minősítheti, afölött semmiféle kontrollt, felügyeletet nem gyakorol. Nem vizsgálhatja, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt, indokolt volt-e vele szemben a büntető eljárás megindítása.

A fenti rendelkezés értelmében a Testületnek nem terjed ki hatásköre olyan kérdések vizsgálatára, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, amelyet egy büntető eljárás során nyomozó hatóságként eljárva végez. Az ilyen jellegű panaszokra a büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 195-199. §-ai biztosítják a megfelelő jogorvoslatot.

A Testület a büntető eljárással kapcsolatos panaszok tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület vizsgálta a rendőrök intézkedési kötelezettségét és az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8-9.§-a az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. Ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és - szükség esetén - a helyszín biztosítása iránt.

A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés b) pontja szerint, aki hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. 342. § (2) bekezdése szerint, aki az (1) bekezdés a) vagy b) pontjában meghatározott közokirat-hamisításra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Testület vizsgálta, hogy a rokkant igazolvány közokiratnak minősül-e, és ebben a körben megállapította, hogy a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa (a továbbiakban: igazolvány) olyan közokirat és a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendeletben meghatározott biztonsági okmány, amely a közúti közlekedés szabályairól szóló, többször módosított 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 51/A. §-ában felsorolt kedvezmények igénybevételére való jogosultságot igazolja.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha a rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A rendőri jelentések és a panaszosi előadás is megegyezik abban, hogy rokkant igazolványt a gépjárműben elővette és a panaszos nem szállította az igazolvány jogosultját. Az igazolvány jogosultja férfi volt, tehát annak jogosultja szemmel láthatóan nem lehetett a panaszos. A panaszos és a rendőrség állítása különbözik a tekintetben, hogy a rokkant igazolvány a szélvédőn volt-e kihelyezve, azonban a Testület álláspontja szerint, mindenféleképp olyan helyen - pozícióban lehetett a kártya, ahonnan a járőröző rendőr észrevehette, észlelhette azt, tehát ez viszonylag feltűnőnek minősíthető. A panaszos és a rendőrség álláspontja abban is különbözik, hogy a rendőrség a gépkocsiban vagy már az utcán került sor az intézkedés megkezdésére. Az megegyezik viszont a felek előadásában, hogy a panaszos parkolt és elhagyni készült a gépjárművet.

A Testület álláspontja szerint a leírt események felvetették annak a gyanúját, hogy a panaszos a helyszínen jogellenes cselekményt követ el. **Ez az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a panaszossal szemben.**

3) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy ennek az intézkedési kötelezettségnek a rendőrség miként tett eleget és ennek keretében a panaszos előállításának jogszerűségét is a vizsgálat tárgyává tette.

a) A Testület először azt vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

Az előállítás jogalapja a rendőrségi iratok és jelentések alapján az Rtv. 33. § (1) a) pontja volt, amely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése, például a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj folyamatos szemmel tartása és megszakítás nélküli üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem

beszélhetünk tetten ért elkövetőről (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Btk-hoz fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért szükséges feltétele a tettenérésnek, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár jelen esetben a rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve.

Míthogy az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. a 33. § (1) bekezdése szerinti – azaz mérlegelés nélkül kötelező – szabadságelvonás feltételeként a törvény megfogalmaz.

A Testület álláspontja szerint a panaszos tudattartalmát, hogy cselekménye szándékos volt-e vagy gondatlan a rokkant kártya elővételét illetően, akarata mire terjedt ki, már olyan tényállási elem, amit a büntetőeljárás során kell mérlegelni illetve bizonyítani. A fentebb, az intézkedés jogalapja körében ismertetett történeti tényállásból megállapítható körülmények alapján a rendőrség megfelelő jogalappal alkalmazta a tettenérésen alapuló Rtv. 33. § (1) bekezdése szerinti – azaz mérlegelés nélkül kötelező – szabadságelvonást.

Mindezek alapján a panaszos előállítása megfelelő jogalappal történt, ezért az nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

b) A Testület ezt követően vizsgálta, hogy az előállítás időtartama megfelelt-e az Rtv. 15. § szerinti arányosság követelményének.

Az Rtv. 15. § szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az arányosság követelményének a Testület álláspontja szerint elvi élel kell érvényesülnie a rendőrség minden eljárása során.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

Jelen ügyben az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 10 óra 20 perctől 14 óra 30 percig, azaz 4 óra 10 percig tartott.

A rendőrség semmilyen magyarázattal nem szolgált arra nézve, hogy a kihallgatás előtt milyen eljárási cselekményeket végeztek 10 óra 20 perc 14 óra 30 perc között. A panaszos kihallgatására az előállítás végeztével 14 óra 33 perc és 14 óra 45 perc között, az ún. „rabosítására” pedig csak a kihallgatás után került sor.

A Testület álláspontja szerint az előállítás ideje alatt nem történt olyan érdemi intézkedés a rendőrség részéről, amely a panaszos jelenlétét igényelte volna, mivel a panaszos kihallgatása csak az előállítás után 14 óra 33 perckor kezdődött meg, ezért a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos előállításával 4 óra 10 percig korlátozták a panaszos személyes szabadságát.

4) A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás során bekísérték egy belső helyiségbe, ahol azt kérték vetközzön le, és még a melltartóját is levetették vele szűrő vágó eszközt keresve.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszossal szemben ruházatátvizsgálásra került a sor, melyet vele azonos nemű személy végzett. A ruházatátvizsgálás célja a támadásra és önkárosításra alkalmas eszközök, valamint az előállító helyiségben magánál nem tartható tárgyak, eszközök kiszűrése, feltalálása volt.

Az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben foganatosított ruházatátvizsgálást megfelelő joggal hajtották végre, ezért ez nem sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

5) A panaszos sérelmezte a tájékoztatás elmaradását. Ezzel összefüggésben a Testület az alábbiakat állapította meg:

Az Rtv. 20. § (2) bekezdés szabályozza a rendőri intézkedés alakiságát, amely szerint „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”

A Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdése tovább pontosítja az Rtv-ben meghatározottakat. Eszerint „az intézkedést a rendőr - az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően - a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja.”

A panaszos panaszbeadványában úgy nyilatkozott, hogy többször jelezte, hogy nem érti miért kellett fogdába zárni és 4 órán át megfosztani személyi szabadságától. A válasz az volt, hogy nincs nyomozó, és hogy az orvosnál is várni kell 4 órát. A fogdába zárás előtt jogairól tájékoztatást nem kapott, az eljárást nem értette.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint az intézkedés során a rendőr közölte a panaszossal az intézkedés célját, valamint azt, hogy elfogja és előállítja további eljárási cselekmények lefolytatása végett. A panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogiról és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta, amit a rendőrség álláspontja szerint alátámaszt a panaszos által aláírt és kitöltött nyilatkozat í szóbeli tájékoztatás megtörténtéről valamint az írásbeli tájékoztató átvételéről.

A rendőrség mellékelte és a Testület jelen állásfoglalás II. rész 4) pontjában ismertette az előzőekben említett iratot. A panaszos ezen kívül az előállításról szóló igazolást is megkapta, amit a rendőrség ugyancsak csatolt, és a Testület jelen állásfoglalás II. rész 5) pontjában ismertetett

A fentiek alapján a Testület az intézkedés megkezdésekor az intézkedés céljáról történő tájékoztatással kapcsolatban megállapítja, hogy a panaszos és a rendőrség előadása között olyan ellentét feszül, ami alapján a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható. Az előállítás során adandó tájékoztatás valamint igazolás és ezzel együtt jogorvoslati tájékoztatás vonatkozásában a rendőrség a panaszos által aláírt nyilatkozatokkal támasztotta alá a tájékoztatások megtörténtét, így ebben a vonatkozásban nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

IV.

A Testület a büntetőeljárással kapcsolatos panaszok tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani. Az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a panaszossal szemben a rendőrség által észlelték. A Testület álláspontja szerint a panaszos előállítása megfelelő joggal történt, ezért az nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz való jogát. A Testület álláspontja szerint azonban, az előállítás ideje alatt nem történt semmilyen érdemi intézkedés a rendőrség részéről, amely a panaszos jelenlétét igényelte volna, mivel a panaszos kihallgatása csak az előállítás után 14 óra 33 perckor kezdődött meg, ezért a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos előállításával 4 óra 10 percig korlátozták a panaszos személyes szabadságát. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben foganatosított ruházatátvizsgálatot megfelelő joggal hajtották végre, ezért ez nem sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát. A Testület az intézkedés megkezdésekor az intézkedés céljáról történő tájékoztatással kapcsolatban megállapítja, hogy a panaszos és a rendőrség előadása között olyan ellentét feszül, ami alapján a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható. Az előállítás során adandó tájékoztatás valamint igazolás és ezzel együtt jogorvoslati tájékoztatás vonatkozásában a rendőrség a panaszos által aláírt nyilatkozatokkal támasztotta alá a tájékoztatások megtörténtét, így ebben a vonatkozásban nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos

rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület az Rtv. 93. §-ának (6) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. június 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZÜLET